

Samferdselsdepartementet
Akersgata 59
0180 OsloVår ref.:
PALDeres ref.:
...Dato:
1. juli 2022

Innspill til Samferdselsdepartementets utredning om organisering av veisektoren

Tekna – Teknisk-naturvitenskapelig forening er den største masterforeningen i Norge, og den største fagforeningen i Akademikerne med over 95 000 medlemmer. Våre medlemmer har mastergrad eller mer fra tekniske og naturvitenskapelige fagområder. Tekna organiserer mer enn 700 ansatte i Statens vegvesen og flere hundre ansatte i fylkene som arbeider med vei. Tekna organiserer også svært mange i rådgivende ingeniørfirma og blant entreprenører i privat sektor

Takk for muligheten til å holde innlegg på Samferdselsdepartementets innspillsmøte den 23. juni om en utredning for framtidig organisering av veisektoren. Tekna vil gjerne benytte anledningen til å sende skriftlig innspill til departementet innen fristen 10. august hvor vi utdyper våre synspunkter.

Behov for å utrede kompetansesituasjonen

Tekna vil se framover og bidra til at samfunnsoppdraget innen veisektoren løses best mulig, med en kompetent og effektiv offentlig så vel som privat sektor. Teknas medlemmer besitter attraktiv kompetanse som er relevant i mange bransjer. Vi opplever at våre medlemmer ønsker å jobbe i større fagmiljøer. Dersom stat, fylkeskommune og kommune splitter opp sine fagmiljøer og konsulent- og entreprenørbransjen bygger opp sine så vil mange av våre medlemmer søke seg dit. Stat, fylkeskommune og kommune må beholde nok spisskompetanse til å være profesjonelle bestillere og byggherrer på sine vegprosjekter.

Antallet fagfolk samlet i stat og regioner med vår kompetanse har gått ned etter forrige reform. En erfaring vi har gjort oss er at oppsplittingen i forrige runde har ført til at det er vanskelig å vedlikeholde gode fagmiljøer og å rekruttere folk med riktig kompetanse. De store rådgivende ingeniørfirmaene og entreprenørene vinner konkurransen om hodene, men heller ikke der er det nok kompetanse/kapasitet innen alle våre fag (f.eks geoteknikk).

Våre medlemmer og tillitsvalgte opplever utfordringer innen veifaglig spisskompetanse og faglige kompetanseutfordringer på byggherresiden i statlig virksomhet og i statseide foretak. Det er en situasjon preget av lite forutsigbarhet, avbrutte anbud og mangel på innkjøpskompetanse. Ved kompetansemangel i stort vet man ikke hva man skal bestille, hvilke faglige krav som må stilles, hvordan best lede prosjektene og sikre fremdrift – og heller ikke hvem som bør tildeles oppdragene.

Det finnes mye god prosjektlederkompetanse, men stadig oftere med for svak faglig bakgrunn. Det er bekymringsfullt i en sektor der prosjektene er så store at det blir mye penger av små prosentuelle avvik.

Omorganisering og oppsplitting har skapt uro i fagmiljøene i Statens vegvesen og verdifull kompetanse har gått tapt. Dette må adresseres i utredningen fra departementet. For Nye veiers del har langsiktig finansiering og faglig optimalisering av prosjekter fungert fram til nå. For Statens vegvesen og fylkene trengs det mer forutsigbare politiske rammer og mer faglig samarbeid for å få løst oppgavene. Stabilitet og forutsigbarhet er viktig for at de eksisterende kompetansemiljøene kan utvikle seg og at ytterligere kompetanseflukt unngås.

De varslede kuttene i bevilgningene og utsetting av prosjekter innen veisektoren kan bidra til at vi risikerer å svekke stabile fagmiljø i Statens vegvesen. Rammene til Nye veier og fylkene har en finansiering som skjermer disse for kutt. Vi håper regjeringen kan se på insentivene slik ulik finansiering gir for sektoren.

Tekna mener man i utredningen må vurdere hvor mange aktører som trengs for å forvalte og bestille veg i et lite land som Norge. Bærekraftsmålene må stå i sentrum for en slik vurdering. Det er gode argumenter for at disse oppgavene tidligere ble samkjørt gjennom en felles vegadministrasjon. Tekna mener veiutbygging og vedlikehold bør sees i en større sammenheng sammen med bane, sjø og luft.

Behov for å utrede større forutsigbarhet for Vegvesenets utbygginger og finansiering

Samfunnsnyttan av veiutbygginger kan økes med mer forutsigbarhet og større fleksibilitet gjennom en avklart prosjektportefølje, langsiktig og sikker finansiering og faglig uavhengighet i prioriteringen av prosjekter. Slik kan det gis rom for å utvikle og benytte den nyeste teknologien og raskt omprioritere slik at de beste prosjektene bygges først.

Statens vegvesen har andre roller enn å være et rent utbyggingsselskap, men kan ved større forutsigbarhet i portefølje og finansiering bygge mer vei for pengene og øke samfunnsnyttan i prosjektene. Våre tillitsvalgte i Statens vegvesen beskriver i dag en etat med stram politisk styring over portefølje og finansiering, og hvor oppdrag overføres til Nye veier AS.

Tekna mener:

- Regjeringen bes gjennomføre en risikoanalyse av kompetansegapet på veisektoren i staten og på fylkesnivå. Risikovurderingen må omhandle den samfunnsøkonomiske konsekvensen av at prosjekter blir utsatt som følge av mangel på kompetanse.
- Regjeringen bes utrede hvordan kunnskapsplattformer som støtter distribuerte faglige fellesskap kan fylle tomrommet som har oppstått etter oppsplittingen av sentrale fagmiljøer med tydelig bransjeansvar.
- Regjeringen bes utrede hvordan organiseringen av samferdselssektoren best kan ivareta bærekraftsmålene.
- Regjeringen bes utrede hvordan Statens vegvesen kan gis bedre rammebetingelser og større forutsigbarhet for sin utbyggingsportefølje.

- Regjeringen bes utrede nærmere hvordan myndighet og regelverk som i dag ligger til Statens vegvesen kan sikre likebehandling mellom Nye veier, Statens vegvesen og fylkene som veieiere og bestillere.
- Regjeringen bes avklare gode løsninger slik at fylkene kan ha tilgang til nødvendige laboratorietjenester og kompetansemiljøer knyttet til disse som til nå har vært stilt til rådighet fra Statens vegvesen.
- Regjeringen bes se et standardisert rammeverk for hvordan digitalisering kan binde sammen veisektoren i Norge.

Med Vennlig hilsen
Tekna – Teknisk-naturvitenskapelig forening

Line Henriette Holten
generalsekretær